

■■■ A DOHÁNY MINT HÁZIORVOSSÁG ■

A dohányt nemcsak élvezeti szerként ismerték, hanem bevonult a népi gyógyászatba is. Erre a célra kizárólag levelesen használták. Külön gonddal válogatták ki az erre a célra szánt leveleket, s ügyeltek arra, hogy felhasználásra mindig ép, egészséges kerüljön.

Derékfájáskor két száraz dohánylevelet szappanos vízbe mártottak, hogy a por leázzon róla, s a szappantól jobban tapadjon. A leveleket a fájó derékra borították, gyapjúkendővel átkötötték, s egy éjszakán át magukon tartották. A *gerincfájás* orvoslásánál is hasonlóan jártak el azzal a különbséggel, hogy a tisztára mosott dohányleveleket mézzel kenték be, s úgy borították a fájó részre. Höbling a mézzel bekent dohánylevelet kelés népi gyógyítására említi.¹⁵⁷ *Nyilamláskor* is dohányleveles borogatást alkalmaztak.¹⁵⁸ Akinek az orra *sűjjös* volt, annak száraz, porrá tört dohánylevelet kellett felszippantania az orrával, s a sebes helyeket a dohány fölszárította. *Lábdagadáskor* vízbe áztatott dohányleveleket borogattak a fájó végtagra, majd vastag gyapjúharisnyát húztak a lábra.

Az állatok gyógyításakor sem nélkülözték a dohányt. Ha a malacok *himlősek* voltak, vízben száraz dohányleveleket főztek, s ezt a főzetet belekeverték az állatok *moslékjába*. Ha a birka a sok zöldtől megbetegedett, szájába dohánylevelet dugtak, amit vízzel öntöztek. A tyúkólakat meggyújtott dohánylevelek füstjével fertőtlenítették. A szúnyogok elriasztására meggyújtották a mocskot, a dohánylevél szurokjának, kátrányának füstje ugyanis elriasztotta a rovarokat. A gyümölcsfák törzsét vízben áztatott dohánylevél levéllel permetezték. A dohánypörkölés után visszamaradt nagyon apró dohányszálakat a virágföldbe keverték, és semmiféle féreg nem támadta meg a növényt.

Az apróra tört dohánylevél a *moly* ellen is védelmet nyújt. A ruhát beszórják dohányporral, sőt a subát és a *ködmönt* is, amelyet különösen szeret a moly.

157 Höbling 1845, 136.

158 Lásd Bálint 1957, 290.

